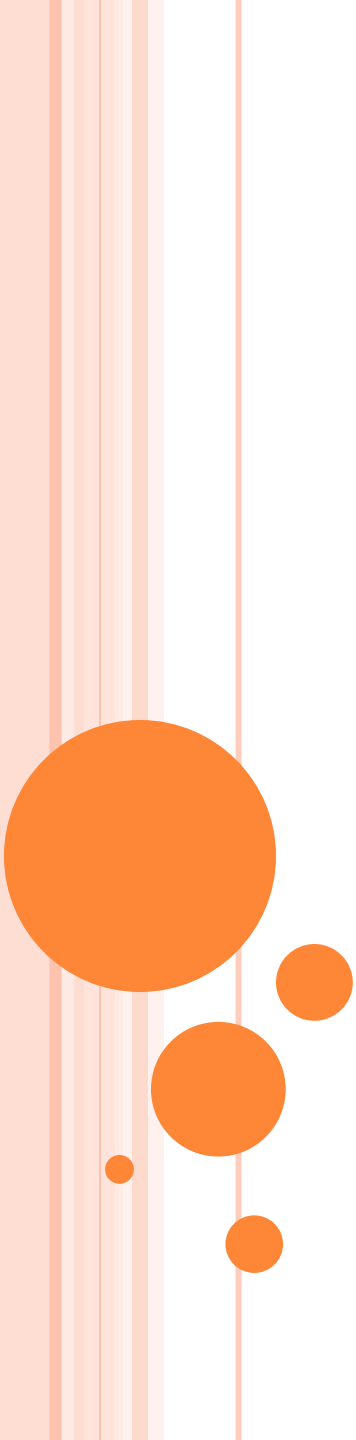

היחידה לשוויון בין המינים בחינוך

ליום הילדה הבינלאומי:
ילדות בכובעים

אימהות וילדות בציוריה של מארי קאסאט
יעל דורון, מדריכה ביחידה לשוויון המינים

מארי קאסאט (1844-1926) MARY STEVENSON CASSAT

אמנית אימפרסיוניסטית

פורטרט עצמי, 1878

מרי קאסאט הייתה ציירת אמריקאית שאת מרבית חייה הבוגרים עשתה בצרפת. שם פגשה לראשונה את אדגר דגה והייתה לתלמידתו. יכולותיה האמנותיות שייכו אותה לקבוצת האמנים האימפרסיוניסטים של אותה תקופה. קאסאט הושפעה מהדפסים יפנים ומאמנות מצרים העתיקה. נושאי ציוריה התמקדו בעיקר בתיאור חייהן החברתיים והפרטיים של נשים עם דגש מיוחד על נושא האימהות. היא אף צרפה את השפעתה למאבק הנשים בזכות הבחירה שלהן בפרט ולשוויון זכויות המינים בכלל.

מארי קאסאט (1844-1926) CASSAT

- קאסאט נולדה בפנסילבניה, ארצות הברית, לזוג הורים משכילים ומבוססים. כשהייתה ילדה, חיה משפחתה בערים שונות בעולם, ביניהן לונדון, ברלין ופריז. בשנת 1861, למרות התנגדות הוריה, החלה ללמוד באקדמיה לאמנות של פנסילבניה. לאחר חמש שנות לימודים, בהן זכתה ליחס מזלזל עקב היותה אישה החליטה לחקור את עולם האמנות בפריז, צרפת, ונסעה לחיות שם ב-1866.
- עד 1872 נדדה קאסאט באירופה וחקרה אמנות, בנוסף ליצירתה. באותה שנה החלה ללמוד אמנות באקדמיה הפריזאית יחד עם קאמי פיסארו. כשהציגה עבודותיה בתערוכת הסלון הרשמית, טענו מבקרי האמנות כי עבודותיה בהירות ושטוחות מדי.
- בשנת 1874 פגשה קאסאט את דגה, וב-1879 הציגה יחד אתו בתערוכת האימפרסיוניסטים, אליהם התחברה ובמיוחד עם דגה ועם האמנית ברת' מוריזו.
- קאסאט הגיעה לשיאה האמנותי בשנות ה-90 של המאה ה-19 ייעצה לאוצרי אמנות גדולים והפכה למודל לחיקוי לאמנים אמריקנים מתחילים. בשנת 1904 זכתה באות לגיון הכבוד הצרפתי על פעילותה האמנותית.
- ב-1914 הגיעה למצב קרוב לעיוורון וחדלה לעסוק באמנות. באותה תקופה החלה להיות פעילה פוליטית ונאבקה יחד עם קבוצת הסופרז'יזם לזכות הצבעה לנשים ואף תרמה מיצירותיה לתערוכה התומכת בקבוצה ב-1915.
- קאסאט נפטרה ב-14 ביוני 1926, בצרפת.

אימפרסיוניזם - נשים והאמנות החדשה

- באמצע המאה ה-19 פאריז עברה שינויים. העיר התרחבה והתפתחה והמשורר בודלר קרא לאמנים לבטא באומנותם את הקצב של העיר המודרנית. האימפרסיוניסטים - קלוד מונה, קמיל פיסארו, ברת' מוריסו, פייר אוגוסט רנואר, אדוארד מאנה, אדגר דגה, אלפרד סיסלי, מארי קאסאט ביטאו את הגרסה שלהם למודרניות.
- היה הבדל בין להיות גבר או אישה בשנים האלה בפאריז. חלק מהנשים נמשכו לסגנון הזה בשל האפשרות לבטא את החיים האינטימיים בעיר למרות שלחלק מהמקומות בעיר כמו הקפה והקברט לא הייתה להן גישה. הנושאים של ברת' מוריסו (1841-1895) כמו אווה גונזאלס (1883-1894) מארי קאסאט ומארי ברקמונד (1841-1916) וציירים אימפרסיוניסטים לקוחים מחיי היום יום. המיידות, היעדר הסנטימנטליות, משיכות המכחול דמויות הנוצה, שילבו נושאים עכשוויים עם הרצון האימפרסיוניסטי לתפוס את החולף.
- נושאי ציוריה של מארי קאסאט מושפעים מהמגדר והמעמד החברתי שלה. מאחר והיא לא ביקרה בקפה ובקברט כמו אמנים אימפרסיוניסטים אחרים היא ציירה את אורח החיים של נשים בנות המעמד הבינוני, שתיית תה, גידול ילדים. היא הקדישה את חייה לקריירה האומנותית ולא נישאה.

קריאה

תארו את הקשר בין האם לבת על פי תנוחות הגוף, הבעות הפנים, הפעילות המשותפת. מתי קוראים/ות ביחד? מהי המשמעות של קריאה בשיתוף?

שיעור קריאה, 1901

ילדות קוראות

מה עשויה לבטא הקריאה בספרים ומהי מאפשרת? התבוננו בתנוחות הגוף והבעות הפנים של הילדות – מה יחסן לקריאה? האם תוכלי/י לצייר או לפסל דמות קוראת או ליצור ספר? באיזה ספר תבחר/י?

○ רחצה וסידור שיער

- מה עשוי לבטא סידור השיער? כיצד מתייחסת הנערה לדמותה ולסידור השיער בעת הרחצה? האם תוכל/י ליצור יצירה שמתייחסת לסידור שיער או קישוטים לשיער?

ילדה מסדרת את שערה

אלן מארי קאסאט עם סרט גדול בשיער

תפירה

מלאכת התפירה נחשבה במשך שנים רבות כמלאכה של נשים. התבוננו בפניהן ובתנוחות הגוף של האם והבת – מה יחסן למלאכה זו ומה טיב הקשר בניהן? האם תוכלי ליצור יצירה שמתייחסת למלאכת התפירה או יצירה שעושה שימוש בחוטים, צמר, חבלים?

אם צעירה תופרת, 1900

שיעור תפירה

פעילויות משותפות

על פי הציורים מה הקשר בין האימהות לבנות? מה פעילויות משותפות אלו עשויות לבטא? אלו פעילויות משותפות אהובות עלייך ועל אמך? האם תוכלי/י ליצור יצירה שמתייחסת לפעילות משותפת עם אמך?

אימא וילדה בסירה

אימא וילדה במכונית, 1882

פעילויות משותפות

תארו את הקשר בין האימהות לילדות על פי תנוחות הגוף, הבעות הפנים, סוג הפעילות, המקום

ילדות מנגנות

מה עשויה לבטא נגינה בכלי מוסיקלי? מה הקשר בין הנשים? באיזה אופן מצויר הציור (באלו קווים, צבעוניות, אור וצל) מה עשויים לבטא הקווים הבלתי גמורים? האם תוכל/י ליצור יצירה שמתייחסת לכלי נגינה? או לקבוצת נגנים/יות

שיעור בנג'ו, פסטל

נערה מנגנת בבנג'ו, פסטל, 1894

אימהות ובנות

נשיקה של אימא

1900, צבעי פסטל

אימהות וילדים

ילדות בכורסאות

תארו את אופן ישיבת הילדות, מה עשויים להיות רגשותיהן על פי הבעת פניהן ותנוחות הגוף שלהן? מה יכולים לבטא הבגדים, הכורסאות והצבעים בציורים? מה ההבדל בין כורסה, כיסא, שרפרף, ישיבה על ריצפה – האם נדרשת ישיבה שונה בכל אחד מיהם? האם תוכלו לתת שם אחר לציורים? האם תוכלו לצייר או לפסל ילד/ילדה יושבים על כיסא? באיזה סוג של כיסא תבחרו?

ילדה קטנה בכורסה כחולה, 1878

מרגוט, צבעי פסטל, 1902

אחיות

באיזה אופן מצוירים הציורים (קווים גמורים/לא גמורים, קווים חדים/רכים, צבעים חמים/קררים) ? מה טיב הקשר בין האחיות על פי תנוחות גוף, הבעות פנים, ידיים, גילאי הילדות? האם הציורים דומים או שונים מצילומי משפחה של היום?

ילדות בשמלות

תארו את הבגדים של הילדה בציור (חומרים, סגנון, צבעים) כיצד לפי דעתכם מרגישה הילדה שמצוירת בציור? צירו עצמכם עם בגדים נוחים/לא נוחים, המציאו בגד, חברו סיפור או שיר לציור

מרגוט בשמלה כחולה, 1902

אלן מארי קאסאט בשמלה ורודה, פסטל, 1898

ילדות ובעלי חיים

כיצד מצוירת הילדות? באלו צבעים? באלו קווים? מהי תנוחת הגוף והבעות הפנים של הילדות? מהם תכונותיהם של כלבים וחתולים? אלו רגשות הם מעוררים? אלו סוגי כלבים אתם מכירים? מה הקשר בין הילדה לבין החתול? מה יכול לבטא החתול? מה הקשר בין הילדה לכלב? ציירו עצמכם עם בעל חיים, באיזה בעל חיים תבחרו?

שרה מחזיקה חתול, 1908

אלן קאסאט מחזיקה כלב גדול

ילדות משחקות

תארו את הציור במילים, במה דומה או שונה ציור זה מצילומים משפחתיים היום? האם תוכל/י לצייר ציור של ילדים/ת משחקים, היכן הם/ן ישחקו ובאילו משחקים?

ילדות בכובעים

תארו את הכובעים המצוירים, מהי הבעת הפנים, תנוחת הגוף והידיים של הילדות ומהן מבטאות? האם תוכלו לתת שם לציורים? ציירו עצמכם/ עם כובע

ילדות קטנות עם כובעים

לשם מה משמשים כובעים? אלו כובעים מופיעים בציורים? מה עשויים לבטא הצבעים, הקישוטים והגודל של כובעים? מהי הרגשתן של הילדות על פי הבעת פניהן? מדוע לפי דעתכם/ן האמנית לא השלימה את הציורים, מה עשויים לבטא הקווים הבלתי גמורים? האם תוכלו לצייר ילד או ילדה עם כובע? באיזה כובע תבחרו?

